Länsstyrelsen
Värmland

Riksintresse för kulturmiljövården: Östra Ämtervik

Områdesnamn: Östra Ämtervik

Områdesnummer: K 33

Kommun: Sunne

Socken: Östra Ämtervik

Sammanfattning

Innehåll

Fornlämningar (brons- och järnålder) Kyrkomiljö med prästgård, klockaregård med mera. 1700- och 1800-tal.

Urvalsmotiv

Vetenskapligt/pedagogiskt. Kontinuerligt präglat kulturlandskap med inslag av fornlämningar av brons- och järnålderns karaktär samt kyrkomiljö, prästgård, klockarboställe med mera från 1700- och 1800-talen. Fryksdalsbygden vid Östra Ämterviks kyrka och Herresta intar en central plats i Selma Lagerlöfs författarskap och på kyrkogården har hon själv sin grav.

Beskrivning

I omedelbar anslutning till Frykenstranden vid Östra Ämterviks kyrka finns två höggravfält av yngre järnålderns karaktär samt en grupp rösen av äldre järnålders- och bronsålderstyp. Gravgrupperna tillhör östra Frykenbygdens karaktärsfornlämningar vars direkta arvtagare är den kristna bygd som kan beläggas i den rivna medeltidskyrkan och medeltidsbebyggelsen som fanns vid Ämtans utlopp i Fryken. Östra Ämterviks nuvarande kyrka, uppförd öster om gamla kyrkan, är byggd 1798 i vitslammad sten. I anslutning till kyrkan ligger klockaregården från 1825, folkskolan från 1860 samt prästgården Herresta från sekelskiftet 1800. Den senare är också känd som gården Borg i "Gösta Berlings saga". På Östra Ämterviks

kyrkogård vilar Selma Lagerlöf och vid församlingshemmet restes 1924 H Grönkvists bronsbyst över författarinnan.

Kulturhistoriskt värde

Fryksdalsbygden med kulturlandskapet vid Östra Ämterviks kyrka representerar för länet viktiga kultur- och traditionsvärden. Fornlämningar, kyrka och kyrkbybebyggelse med det öppna odlingslandskapet som sammanhållande miljöbakgrund vittnar om en kontinuerlig bebyggelsehistorisk utveckling som vilar på jordbrukstraditioner som återgår till järnåldern. Kyrkomiljön med prästgården Herresta utgör ett centralt inslag i Selma Lagerlöfs författarskap och på kyrkogården har hon sin grav. Området tillhör ett av länets mest tilltalande från landskapsbildssynpunkt.

Hot

Ej specificerat.

Skydd

- Kyrkan och begravningsplatsen utgör kyrkliga kulturminnen enligt Kulturminneslagen (KML).
- Fornlämningarna inom området äger skydd enligt (KML).

Avsikter och åtgärder

Nybebyggelse och förändringar av befintlig bebyggelse prövas restriktivt. Kalavverkning eller omföring av jordbruksmark till skogsmark bör inte ske.

Riksantikvarieämbetets värdetext (1996)

Motivering

- A Odlingslandskap med fornlämningar från brons- och järnåldern.
- B. Sockencentrum med bebyggelse från 1800-talets början förknippad med Selma Lagerlöfs författarskap.

Uttryck för riksintresset

Två höggravfält, grupper med rösen och stensättningar med kal stenfyllning. Nuvarande kyrka från slutet av 1700-talet och prästgården Herresta, känd som gården ”Borg” i Gösta Berlings saga.

Övrigt

Riksintresset Östra Ämtervik överensstämmer i stort med kulturmiljön Östra Ämtervik (225) enligt kulturmiljöprogrammet för Värmlands län

Referenser

- Kulturminnesvårdens riksintressen i Värmlands län, Länsstyrelsen 1980.

Ändringsinformation

Datum, kommentar:

- 2007-11-05: Huvuddelen av informationen hämtad från 1988 års beskrivning av riksintressen i Värmlands län.
- 2007-12-10: Beskrivningen av områdets skydd ändrad till aktuella förhållanden och gällande lagstiftning.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan.